

Drets Sexuals i Reproductius en temps de la COVID-19

A mesura que la **pandèmia global de la COVID-19 s'intensifica assistim a l'impacte específic que té sobre els drets sexuals i reproductius de les dones i persones LGTBIQ+**. En aquest moment veiem multiplicades les ja de per si existents barreres d'accés als serveis de salut sexual i reproductiva i compromesa la seva disponibilitat arreu del món.

La resposta dels governs i institucions a aquesta crisi s'ha centrat en el control de la pandèmia i en atendre les persones infectades. Això ha demostrat de manera cruenta la necessitat fonamental de l'assistència sanitària universal com a pilar fonamental per a un sistema sanitari eficaç i una societat justa.

Davant la manca de mitjans i de recursos per poder fer front a la pandèmia, en molts països la majoria de les professionals sanitàries han estat derivades a atendre i controlar la crisi. Com a conseqüència, **els serveis especialitzats d'atenció a la salut sexual i reproductiva han estat tancats i/o han vist minvada la seva activitat en diferents intensitats**.

Les mesures de restricció de moviments i de confinament per a la població agreugen encara més les barreres per a l'atenció a la salut sexual i reproductiva. Per exemple, les mesures de confinament fan que **moltes dones no puguin accedir a anticonceptius orals d'emergència ni a l'exercici del dret a l'avortament**, ja sigui per tenir restringits els moviments com per la por a exposar-se al virus havent-se de desplaçar per aconseguir-ho.

Veiem com **en molts llocs s'imposen mesures restrictives al dret a l'avortament**. Per exemple, en els [estats d'Ohio i Texas s'ha prohibit l'exercici de l'avortament mentre dura la crisi](#). I arreu del món s'alcen les veus dels grups fonamentalistes i anti-drets exigint que es cancel·lin els serveis d'avortament i que les clíniques acreditades es derivin a l'atenció de persones malaltes de COVID-19, [com ja hem sentit en l'Estat espanyol](#). S'aprofita, d'aquesta manera una crisi global per imposar una ideologia que se sustenta en la negació de drets humans.

Però **també veiem respostes inspiradores i compromeses sorgides des del treball col·lectiu entre les professionals i les defensores dels drets sexuals i reproductius** per donar resposta a les necessitats vitals de les dones. És el cas [d'Anglaterra, d'Irlanda i d'Escòcia](#) on s'han aprovat amb caràcter d'urgència instruccions que permeten a les dones l'avortament farmacològic en el domicili, assistit i acompanyat per serveis de telemedicina. **A Catalunya**, el Departament de Salut prepara una regulació especial a través de la qual agilitarà l'accés a serveis d'avortament que reduirà a tan sols una les visites als centres de salut i també serà recolzat via telemedicina. I veiem a les entitats especialitzades de base, comunitàries, al teixit associatiu i a les professionals de la salut sexual i reproductiva diàriament en primeria línia de l'emergència, garantint a la població l'accés a aquests serveis.

Amb tota seguretat, **els efectes econòmics, laborals i socials deslligats per la crisi de l'COVID-19 incrementaran els nivells de precarietat i pobresa de les dones**. Això probablement provocarà que la necessitat de recórrer a la interrupció voluntària de l'embaràs sigui encara

més gran. **Sabem que molts dels sectors laborals més exposats al virus i per tant al contagi són ocupats per dones:** treballadores de la llar i les cures, professionals sanitàries, treballadores en supermercats, etc. En un escenari d'alt risc de contagi i també en cas de patir la malaltia podem esperar també un augment de les dones que optaran per una interrupció voluntària del seu embaràs.

Addicionalment, les restriccions de moviment acompanyades de mesures punitives i sancionadores afecten de manera desproporcionada a aquells col·lectius més vulnerabilitzats i més estigmatitzats com són les **persones transgènere, les persones vivint amb VIH i les treballadores sexuals** que s'enfrontaran a major grau de violència institucional.

[Com alerten activistes i entitats especialitzades](#), en molts llocs des que va esclatar la crisi el cribatge de malalties de transmissió sexual ha estat suspès per considerar-se un servei no urgent. Així mateix, les persones vivint amb VIH, han vist el seu accés a teràpia antiretroviral compromès, requerint l'ajuda del teixit associatiu per poder obtenir-la en un hospital proper.

També cal visibilitzar que es posa en dubte la provisió de tractament hormonal per a les persones transgènere que ho requereixen i s'ha suspès l'assistència d'afirmació de gènere en molts llocs del planeta. Cal recordar que el col·lectiu trans pateix un fort estigma social tant a nivell general com en l'àmbit sanitari. Aquest estigma, combinat amb l'estat d'alarma actual, el confinament i les incessants crides a no col·lapsar els serveis hospitalaris o d'atenció primària comporta amb total certesa un menor accés a tractament hormonal essencial. Això també comporta una reducció d'accés a altres cures essencials, que ja de per si és precària en aquest col·lectiu.

A tot això s'afegeix que els **distribuïdors internacionals es mostren preocupats per la possible escassetat de productes en els propers mesos** a causa del tancament total de l'activitat a l'Índia i al tancament que es va donar a la Xina ja que són dos dels majors proveïdors de mètodes anticonceptius i de tecnologia per a l'avortament. És temut, per aquesta causa, un gran desproveïment en molts països, que afectarà especialment a aquells que s'enfronten a més problemes econòmics i, com sempre, als col·lectius minoritzats.

[Com alerta el Fons de Població de Nacions Unides](#): *"La pandèmia també està tenint un impacte en les cadenes de subministrament. El tancament de fronteres i les limitacions als fluxos de lliurament dels fabricants en els països estan afectant de manera negativa la importació, la disponibilitat i la distribució d'anticonceptius, medicaments essencials per a la salut materna i altres medicaments essencials, inclosos medicaments antiretrovirals".*

Anteriors pandèmies han demostrat com l'impacte de gènere i la divisió sexual i racial de la feina en la qual se sustenta el sistema econòmic agreuja la salut sexual i reproductiva de les dones i persones LGBTQI+. Ha quedat demostrat com, en moments de pandèmia, s'incrementen de manera desproporcionada les polítiques discriminatòries.

Per tot això, i en aquests moments de crisi encara més, els serveis de salut sexual i reproductiva segueixen sent serveis urgents i vitals per a les necessitats de les dones i les persones LGTBIQ+.

Com defensores de drets sexuals i reproductius instem als governs i institucions a que desenvolupin i implementin mesures creatives dotades de recursos i mitjans, centrades en les persones i construïdes juntament amb les professionals i les defensores de drets sexuals i reproductius per garantir aquests drets a tota la població. Amb aquest objectiu **posem i ens posem a disposició amb totes les nostres capacitats, coneixements, expertesa i voluntat col·laborativa de servei públic proposant la necessitat de:**

1. Garantir l'accés de les dones i persones LGTBIQ+, indistintament de la seva situació administrativa, als serveis de salut sexual i reproductiva necessaris i integrals durant la crisi.
2. Garantir que la xarxa de centres d'atenció primària i centres especialitzats en salut sexual i reproductiva abasti la totalitat del territori i romanguin oberts oferint serveis i atenció durant el temps que durí la crisi.
3. Garantir el caràcter d'urgència d'aquestes necessitats per sobre d'ideologies i creences.
4. Facilitar l'accés a l'avortament amb un màxim d'una sola visita al centre o servei de salut i el seguiment via telemedicina per reduir els riscos d'exposició al contagi de dones i professionals.
5. Facilitar, quan sigui possible i recomanat, l'accés a l'avortament farmacològic a casa sense haver de sortir i amb seguiment via telemedicina.
6. Garantir les mesures de protecció i suport psicològic necessàries per al conjunt de professionals que ofereixen serveis de salut sexual i reproductiva.
7. Obrir canals d'informació de qualitat, assequibles, accessibles i adaptats sobre els serveis de salut sexual i reproductiva per a tota la població.
8. Garantir l'accés a productes de salut reproductiva com articles de salut menstrual, anticonceptius orals, condons, espermicides i lubricació.
9. Garantir l'atenció durant l'embaràs, el part i el puerperi. Les dones tenen dret a rebre informació, cures i acompanyament al llarg de tot el procés, a escollir on i com volen parir i a ser ateses en tot moment respectant la seva dignitat i les seves decisions, estiguin o no afectades per la malaltia.
10. Exigir la rendició de comptes a les empreses sobre la cadena de subministrament i la disponibilitat de tractaments de salut sexual i reproductiva per als propers mesos.

11. Garantir una resposta construïda des d'un enfocament d'interseccionalitat i de drets humans que permeti identificar totes les possibles opressions per garantir no deixar ningú darrere. Això ha d'incloure específicament als col·lectius més vulnerabilitzats en els seus drets com són les dones migrades en situació administrativa irregular, a les persones transgènere i les treballadores sexuals.

12. Garantir que les defensores de drets sexuals i reproductius siguin part essencial de les respostes i mesures que s'implementin durant i posteriorment a l'emergència.

Així doncs, cal seguir i seguirem atentes i vigilants als esdeveniments amb l'objectiu que la crisi sanitària i econòmica provocada per la pandèmia no afegixi més vulneracions ni discriminacions que empitjorin la salut i benestar de la població.

Agraïm de nou des de la solidaritat, el reconeixement i l'admiració, la tasca de totes les treballadores del sector públic de la salut. El seu esforç i dedicació en aspectes com la prevenció, la cura, la recerca, el guariment i l'acompanyament, que procuren i defensen com a bé comú malgrat totes les dificultats, aconsegueixen que l'atenció sigui la millor possible fins i tot en una situació com l'actual.

Som aquí per cuidar-nos entre totes. Ens en sortirem!

**En aquest posicionament parlem de professionals i de gestants en femení. Coneixedores que la realitat és més diversa, volem aclarir que ens dirigim a totes les persones, responguin o no al sistema binari normatiu home/dona.*

Més informació:

Sílvia Aldavert Garcia

Coordinadora de L'Associació de Drets Sexuals i Reproductius
coordinacio@lassociacio.org | 663 91 71 70

Ainhoa Yll Subirà

Comunicació de L'Associació de Drets Sexuals i Reproductius
comunicacio@lassociacio.org | 630 37 06 77

 @lassociaciotsr

 t.me/lassociacio